

Fraude

De omvang van de fraude van hoogleraar sociale psychologie Diederik Stapel heeft de wetenschap in het algemeen en de sociale wetenschappen in het bijzonder zeer geschokt. De consequenties van deze fraude betreffen niet allen de goede naam en populariteit van Stapel zelf; in zijn kielzog sleept hij vele medewerkers en promovendi mee, die zich nu verbijsterd afvragen wat er overblijft van hun – vaak jarenlange – werk.

Indirect – zij het op zeer beperkte wijze, gelukkig – is ook dit tijdschrift in Stapels kielzog terecht gekomen. In het septembernummer van *Groepen* publiceerden wij een bespreking¹ van het proefschrift van Lennart Renkema, getiteld *Facing death together*. Renkema promoveerde in 2009 bij Stapel. In *NRC Handelsblad*² reageert Renkema op de omvangrijke schade die de fraude met data van Stapel teweeggebracht heeft. ‘Het is een raar gevoel dat bij een deel van mijn proefschrift de kans groot is dat de data zijn gefingeerd’, zegt hij nu. ‘Mijn proefschrift bestaat uit vier artikelen, waarvan er drie zijn gepubliceerd. Voor één van die artikelen heeft Stapel de data aangeleverd en van die data kunnen we niet of nauwelijks achterhalen hoe die tot stand zijn gekomen.’ Stapel deed zelf de experimenten. En ja, dat is achteraf bezien wel bijzonder, beaamt Renkema. ‘Want een hoogleraar heeft toch wel wat anders te doen dan dit soort tijdrovende bezigheden met proefpersonen.’ Nu moet Renkema aannemen dat de experimenten nooit gedaan zijn.

De lezer die op grond van de bespreking van Renkema’s proefschrift diens conclusies als bron wil gebruiken voor eigen publicaties of onderwijsdoeleinden zij gewaarschuwd.

Arnout ter Haar

¹ Haar, A. ter (2011). De symbolische onsterfelijkheid binnen de groep. *Groepen, tijdschrift voor groepsdynamica en groepspsychotherapie*, 6, 3, 60-62

² Karel Berkhout & Bart Funnekotter. Wie met Stapel werkte, voelt zich nu bedogen. *NRC Handelsblad*, 2 november 2011.